

natuurtoets

Quickscan natuurtoets voormalig hockeyveld Spaarbankbos, Hoogeveen

Inventarisatie en beoordeling in het kader van natuurwetgeving en -beleid

Opdrachtgever

Gemeente Hoogeveen

Status

Definitief

Emmastraat 16
8011 AG Zwolle

T (038) 423 64 64
E info@ecogroen.nl
I www.ecogroen.nl

Colofon

Titel

Quickscan natuurtoets voormalig hockeyveld Spaarbankbos, Hoogeveen

Subtitel

Inventarisatie en beoordeling in het kader van natuurwetgeving en -
beleid

Projectcode	Datum	Status
15-465	15 juli 2016	Definitief

Auteur(s)

M. (Martijn) Bunskoek
Eindredactie

I. (Iwan) Veeman
Opdrachtgever

Gemeente Hoogeveen

© Ecogroen bv

Alles uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt, mits onder vermelding van bron en status.

Bunskoek, M. (2015). Quickscan natuurtoets voormalig hockeyveld Spaarbankbos, Hoogeveen. Inventarisatie en
beoordeling in het kader van natuurwetgeving en -beleid. Rapport 15-465. Ecogroen bv Zwolle.

Inhoud

	Samenvatting en conclusies	1
1.	Inleiding	3
1.1	Aanleiding en doelstelling	3
1.2	Huidige situatie en voorgenomen ontwikkelingen	3
1.3	Algemene opzet onderzoek	4
2.	Gebiedsbescherming	5
2.1	Natuurbeschermingswet	5
2.2	Nationaal Natuurnetwerk	6
2.3	Overige natuurgebieden	6
3.	Flora- en faunawet	7
3.1	Onderzoeksmethode	7
3.2	Flora	7
3.3	Vleermuizen	7
3.4	Grondgebonden zoogdieren	8
3.5	Broedvogels	9
3.6	Amfibieën	10
3.7	Overige soortgroepen	10
4.	Geraadpleegde bronnen	11

Bijlagen

Bijlage 1 - Samenvatting Natuurwetgeving

Samenvatting en conclusies

Aanleiding en doelstelling van het onderzoek

In opdracht van Gemeente Hoogeveen heeft Ecogroen een quickscan natuurtoets en aanvullend onderzoek uitgevoerd ter hoogte van een voormalig hockeyveld in het Spaarbankbos te Hoogeveen.

Het onderzoek is gebaseerd op twee veldbezoeken op 27 januari en 28 juni 2016 en een inventarisatie van bekende verspreidingsgegevens. De consequenties van de beoogde ruimtelijke ingrepen op de aanwezige natuurwaarden zijn getoetst aan de Flora- en faunawet en de vigerende gebiedsgerichte natuurbescherming

Beschermde gebieden

- Het plangebied ligt niet in een gebied dat beschermd is onder de Natuurbeschermingswet. De dichtstbijzijnde Natura 2000-gebieden zijn het Dwingelderveld en het Mantingerzand. Het Dwingelderveld ligt op een afstand van bijna vijf kilometer ten noordwesten van het plangebied, het Mantingerzand op ruim zes kilometer ten oosten van het plangebied;
- Het plangebied is onderdeel van de EHS. In het Ontwerp Natuurbeheerplan Drenthe 2017 is het perceel op de ambitiekaart aangegeven als 'Kruiden- en faunarijk grasland'.

Beschermde soorten

- Er zijn geen beschermde plantensoorten of plantensoorten van de Rode Lijst aangetroffen of te verwachten in het plangebied;
- Er worden geen verblijfplaatsen, (onmisbare) vliegroutes en/of belangrijke foerageergebieden van vleermuizen verwacht in het plangebied;
- Leefgebied of verblijfplaatsen van zwaar beschermde grondgebonden zoogdieren zijn niet aangetroffen en te verwachten in het plangebied. Wel worden diverse algemene en laag beschermde zoogdiersoorten verwacht;
- In het plangebied en directe omgeving zijn geen (potentiële) jaarrond beschermde nesten van vogels aangetroffen en te verwachten. Wel zijn diverse algemene broedvogels te verwachten in het plangebied;
- Overwintering van strikt beschermde amfibieën wordt niet in het plangebied verwacht, wel zijn diverse algemene en laag beschermde amfibieën overwinterend te verwachten;
- Het plangebied vormt potentieel voortplantingsbiotoop van de sterk bedreigde Bruine Eikenpage, deze soort zal in de nieuwe Wet Natuurbescherming beschermd zijn (nog niet onder de huidige Flora- en faunawet). Tijdens het aanvullende onderzoek op 28 juni 2016 is de soort niet vastgesteld in het plangebied en kan daarmee worden uitgesloten;
- In het plangebied zijn geen vaste verblijfplaatsen van andere (zwaardere) beschermde soorten of soortgroepen aangetoond of te verwachten.

Eindconclusies en aanbevelingen

- Aangezien nog niet bekend is wat de plannen zijn in het plangebied is nog geen uitspraak te doen over de eventuele effecten ervan op Natura 2000-gebieden als het Dwingelderveld en Mantingerzand. Een eventuele AERIUS-berekening kan in een later stadium van de plannen alsnog worden uitgevoerd;
- Bij een (eventuele) herinrichting van het plangebied kan aantasting van de wezenlijke kenmerken en waarden aan de orde zijn. De beoogde ingrepen dienen dan altijd voorgelegd te worden aan het bevoegd gezag (Provincie Drenthe) ter beoordeling;
- Een vervolgtraject in het kader van Flora- en faunawet is niet aan de orde;
- Voor alle vogels geldt overigens te allen tijde dat werkzaamheden die in gebruik zijnde nesten van aanwezige vogels verstoren of beschadigen voorkomen dienen te worden. Voor het broedseizoen wordt geen standaardperiode gehanteerd, maar is het van belang of een broedgeval wordt verstoord, ongeacht de datum. Het ontzien van broedvogels is voor de meeste soorten mogelijk door de uitvoering in elk geval op te starten in de periode voor half maart en na half juli;
- Schade aan de algemene en laag beschermde zoogdieren kan - indien de planning van de werkzaamheden dit toelaat - geminimaliseerd worden door werkzaamheden zoveel mogelijk uit te voeren buiten de voortplantingsperiode (maart - augustus). De minst schadelijke periode is september - november (mits vorstvrij);
- Schade aan de algemene en laag beschermde amfibieën kan - indien de planning van de werkzaamheden dit toelaat - geminimaliseerd worden door werkzaamheden zoveel mogelijk uit te voeren buiten de overwinteringsperiode (november – maart). De minst schadelijke periode is september - oktober (mits vorstvrij).

1. Inleiding

1.1 Aanleiding en doelstelling

In opdracht van Gemeente Hoogeveen heeft Ecogroen een quickscan natuurtoets en aanvullend onderzoek uitgevoerd ter hoogte van een voormalig hockeyveld in het Spaarbankbos te Hoogeveen.

De Flora- en faunawet, Natuurbeschermingswet 1998 en het NNN-beleid (Nationaal Natuurnetwerk) verplichten vooraf te toetsen of ruimtelijke ingrepen of activiteiten niet conflicteren met aanwezige beschermde plant- en diersoorten en habitats. In het voorliggende onderzoek vindt, ten behoeve van de onderbouwing van de ruimtelijke planvorming, een toetsing plaats aan de Flora- en faunawet en gebiedsgerichte natuurbescherming. Een toelichting op de genoemde wetgeving is gegeven in bijlage 1.

1.2 Huidige situatie en voorgenomen ontwikkelingen

De planlocatie betreft een voormalig hockeyveld aan de Hoogeveenseweg in het Spaarbankbos ten noorden van Hoogeveen (figuur 1.1). De locatie wordt al zeker 20 jaar niet beheerd. Het terrein is hierdoor in de loop van de tijd veranderd in een bloemrijk grasland en deels verruigd met braam- en framboosstruwelen en opslag (van voornamelijk Zomereik). Op het terrein wordt her en der snoei- en groenafval gestort en wordt regelmatig met paard en wagen getraind. Permanent oppervlaktewater ontbreekt op de locatie. Rondom het perceel is opgaand (gemengd) bos aanwezig. De gemeente Hoogeveen onderzoekt welke ontwikkelmogelijkheden er zijn voor deze locatie.

Figuur 1.1: Ligging voormalig hockeyveld (rood omlijnd) in het Spaarbankbos ten noorden van Hoogeveen. Kaartbron: www.gemeentenatlas.nl

1.3 Algemene opzet onderzoek

De voorliggende quickscan natuurtoets is gebaseerd op twee locatiebezoeken, bekende verspreidingsgegevens (zie hoofdstuk 4 Geraadpleegde bronnen) en ecologische principes. Uit de verzamelde informatie volgt een korte beschrijving van de verwachte effecten van de ruimtelijke ingreep op beschermde gebieden (hoofdstuk 2) en soorten (hoofdstuk 3). Daarnaast is beschreven welke mitigerende (verzachtende of inpassings-) maatregelen eventueel nodig zijn om overtreding van de Flora- en faunawet te voorkomen. Indien aanvullend onderzoek nodig is, is dit ook aangegeven.

2. Gebiedsbescherming

2.1 Natuurbeschermingswet

*In de **Natuurbeschermingswet 1998 (Nb-wet)** is de bescherming van Vogel- en Habitatrichtlijngebieden (Natura 2000-gebieden) en Beschermde Natuurmonumenten ondergebracht. Beoordeeld dient te worden of ingrepen/activiteiten in of in de nabijheid van deze gebieden significant negatieve effecten kunnen hebben op de aangewezen waarden en instandhoudingsdoelen van deze gebieden.*

Het plangebied ligt niet in een gebied dat beschermd is onder de Natuurbeschermingswet. De dichtstbijzijnde Natura 2000-gebieden zijn het Dwingelderveld en het Mantingerzand. Het Dwingelderveld ligt op een afstand van bijna vijf kilometer ten noordwesten van het plangebied, het Mantingerzand op ruim zes kilometer ten oosten van het plangebied. Directe negatieve effecten zoals aantasting leefgebied/habitattypen of verstoring van beschermde soorten door activiteiten (licht, geluid) kunnen op voorhand worden uitgesloten, gezien de afstand tot genoemde Natura 2000-gebieden en de ligging van het plangebied in bos.

Stikstofdepositie

Stikstof heeft een vermestend en verzurend effect waarvoor diverse planten en vegetaties gevoelig zijn. Daardoor kan (significant) effect ontstaan op beschermde habitattypen of leefgebieden.

Toetsingskader

Sinds 1 juli 2015 is het Programma Aanpak Stikstof (PAS) in werking getreden. Het PAS geldt niet voor (bestemmings)plannen: het PAS heeft immers betrekking op vergunningverlening en is daardoor alleen van toepassing voor projecten en activiteiten. Desondanks kan het PAS wel gebruikt worden om aan te tonen of uitvoering van een vast te stellen (bestemmings)plan strijdig kan zijn met de Nbw. Een (bestemmings)plan kan enkel worden vastgesteld indien ontwikkelingsruimte (met het oog op stikstofdepositie) aanwezig is of indien uit een Passende beoordeling blijkt dat de stikstoftoename geen significant negatief effect heeft op instandhoudingsdoelen voor beschermde waarden in betreffend(e) Natura 2000-gebied(en).

Onder het PAS zijn in de regel drie grenswaarden relevant, te weten 0,05 mol N/ha/jaar, één mol N/ha/jaar en drie mol N/ha/jaar. Een depositie lager dan 0,05 mol N/ha/jaar wordt als verwaarloosbaar gezien. Vervolgstappen zijn niet nodig. Bedraagt de berekende depositie meer dan 0,05 maar minder dan één mol N/ha/jaar, dan volstaat vaak een melding^[1]. Bedraagt de depositie meer dan één mol N/ha/jaar dan is vergunning nodig. In veel gevallen hebben provincies een maximum van drie mol N/ha/jaar aan de te vergunnen depositie gesteld: bedraagt de depositie meer dan drie mol N/ha/jaar dan kan geen vergunning worden verleend en dient het project (of plan) te worden aangepast.

Om te bepalen of de beoogde plansituatie leidt tot een toename van stikstofdepositie, wordt een berekening gemaakt met AERIUS Calculator. AERIUS Calculator is ontwikkeld om de emissie van stikstof

^[1] Dit is het geval als de grenswaarde van 1 mol N/ha/jaar is bijgesteld naar 0,05 mol N/ha/jaar.

(N) van een project te berekenen en te bepalen of er (voldoende) ontwikkelingsruimte in het betreffende Natura 2000-gebied beschikbaar is.

Aangezien nog niet bekend is wat de plannen zijn op het perceel is nog geen uitspraak te doen over de eventuele effecten ervan op Natura 2000-gebieden. Een eventuele AERIUS-berekening kan in een later stadium van de plannen alsnog worden uitgevoerd.

2.2 Nationaal Natuurnetwerk

*De bescherming van het **Nationaal Natuurnetwerk** (NNN, voorheen Ecologische Hoofdstructuur) komt voort uit de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte. Voor nieuwe ontwikkelingen binnen de groene contouren van de EHS geldt een ‘nee, tenzij’-afweging. Dit houdt kortweg in dat significante aantasting van de wezenlijke kenmerken en waarden van het NNN niet toegestaan is, tenzij er sprake is van het ontbreken van reële alternatieven en redenen van groot openbaar belang. Wanneer niet teruggevallen kan worden op het tenzij-gedeelte van het beschermingskader, zal aangetoond moeten worden dat door de plannen de wezenlijke kenmerken en waarden van het NNN niet significant aangetast worden.*

Op de kaart van Ecologische Hoofdstructuur van de provincie Drenthe (deze provincie hanteert nog de oorspronkelijke term EHS) is te zien dat de planlocatie onderdeel is van de EHS. Op de natuurdoeltypenkaart van de provincie Drenthe is geen natuurdoeltype gekoppeld aan het perceel. In het Ontwerp Natuurbeheerplan Drenthe 2017 is het perceel op de ambitiekaart aangegeven als ‘Kruiden- en faunarijk grasland’ en de bosranden langs de noord- en zuidzijde als ‘Dennen-, eiken- en beukenbos’. Bij een (eventuele) herinrichting van het perceel kan aantasting van de wezenlijke kenmerken en waarden aan de orde zijn. De beoogde ingrepen dienen dan altijd voorgelegd te worden aan het bevoegd gezag (Provincie Drenthe) ter beoordeling.

2.3 Overige natuurgebieden

Buiten de bescherming van de Natuurbeschermingswet en de het NNN bevinden zich ook natuurgebieden beschermd middels provinciaal beleid, veelal beschreven in Omgevingsplannen of Streekplannen. In dit provinciale beleid is de bescherming van bijvoorbeeld ganzenfoerageergebied en weidevogelgebied uitgewerkt.

Niet van toepassing vanwege de ligging in de EHS. Geen vervolgtraject noodzakelijk.

3. Flora- en faunawet

De Flora- en faunawet verplicht om bij ruimtelijke ingrepen of andere nieuwe activiteiten, na te gaan of er negatieve effecten kunnen optreden op exemplaren of het leefgebied van beschermde plant- en diersoorten. Optredende negatieve effecten dienen zo veel mogelijk vermeden of geminimaliseerd te worden. Voor schade aan strikt beschermde soorten kan het noodzakelijk zijn om een ontheffing aan te vragen bij de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RvO) van het Ministerie van Economische Zaken.

3.1 Onderzoeksmethode

Voorliggende ecologische beoordeling is gebaseerd op twee locatiebezoeken op 27 januari en 28 juni 2016. Hierbij is het gehele plangebied onderzocht. Tijdens het eerste veldbezoek is aandacht besteed aan de beschermde soorten binnen de Flora- en faunawet en vooral aan de juridisch zwaarder beschermde soorten (tabel 2- en 3-soorten). Het tweede bezoek heeft zich met name gericht op het vaststellen van Bruine eikenpage (vanaf 1 januari 2017 beschermd onder de nieuwe Wet Natuurbescherming) en flora. In combinatie met de terreingesteldheid, bekende verspreidingsgegevens (zie hoofdstuk 4 Geraadpleegde bronnen) en expert judgement is vervolgens een uitspraak gedaan over mogelijk aanwezige beschermde soorten. In onderstaande paragrafen worden de onderzochte soortengroepen beschreven die in het plangebied en de directe omgeving zijn aangetroffen en te verwachten.

3.2 Flora

De vegetatie in het plangebied bestaat grotendeels uit soorten van bloemrijke ruigtes, struwelen en (matig) voedselrijk grasland zoals Gewone braam, Framboos, Grote brandnetel, Ridderzuring, Sint Janskruid, Jacobskruiskruid, Knoopkruid, Akkerviooltje, Mannetjesereprijs, Gele morgenster, Schapenzuring, Grasmuur, Gewone brunel, Biezenknoppen (een grote pol), Gewone ereprijs, Rood zwenkgras, Kweek, Gestreepte witbol, Ringelwikke, Voederwikke, Kroppaar, Reuzenberenklauw en Brem. Her en der staat jonge opslag van Zomereik. Tijdens beide veldbezoeken zijn geen beschermde of bedreigde plantensoorten aangetroffen en deze worden ook niet verwacht. Een vervolgotraject is voor flora dan ook niet aan de orde.

3.3 Vleermuizen

Het leefgebied van strikt beschermde vleermuizen (Ff-wet tabel 3 en HR bijlage IV) bestaat uit (vaste) verblijfplaatsen, vliegroutes en foerageergebieden (zie ook kader 3.1). Hieronder worden deze onderdelen nader besproken.

Kader 3.1 Vleermuizen

Het leefgebied van de strikt beschermde vleermuizen (Ff-wet tabel 3 en HR bijlage IV) bestaat uit verblijfplaatsen, vliegroutes en foerageergebieden. Van deze drie onderdelen genieten de verblijfplaatsen de grootste bescherming. Verblijfplaatsen bevinden zich in donkere en voor vleermuizen bereikbare ruimten in bomen, huizen, kelders et cetera en kunnen aanwezig zijn in de vorm van kraamkolonies/zomerverblijven, baltslocaties/paarverblijven en winterverblijven.

Voor hun oriëntatie tijdens de trek van en naar hun verblijfplaats en foerageergebieden gebruiken vleermuizen veelal jaren lang dezelfde structuren. Vanwege dit traditiegetrouwe gedrag van vleermuizen vormen bepaalde lijnvormige structuren (bijvoorbeeld rijen woningen, watergangen en bomenrijen) een belangrijk onderdeel van een vliegroute. Wanneer alternatieve structuren ontbreken zijn dergelijke structuren 'onmisbaar' en zodoende beschermd.

Locaties waar insecten aanwezig zijn, bijvoorbeeld langs randen van bossen, bomenrijen of boven water zijn van belang als foerageergebied voor vleermuizen. Foerageergebied van vleermuizen geniet binnen de Flora- en faunawet echter geen juridische bescherming, tenzij het onmisbaar is voor het voortbestaan van een populatie.

Potentiële vaste verblijfplaatsen

Omdat bebouwing en bomen met holten en/of loszittende schors ontbreken binnen de invloedssfeer van de plannen kan de aanwezigheid van verblijfplaatsen van vleermuizen worden uitgesloten.

Potentiële vliegroutes

Vanwege de ligging van het perceel in een bosgebied ontbreken vliegroutes van vleermuizen. Mogelijk vormt de Hoozeveenseweg wel een vliegroute vanwege de aanwezigheid van lijnvormige beplantingen. Deze potentiële vliegroute zal niet in het geding zijn door eventuele ingrepen op het onderzochte perceel. Van schade aan een onmisbare vliegroute is zodoende geen sprake.

Foerageergebieden

Het plangebied vormt foerageergebied voor vleermuizen, maar is niet onmisbaar omdat in de omgeving voldoende alternatieven voorhanden zijn langs de aanwezige bosranden van het Spaarbankbos.

Het nemen van vervolgstappen voor de soortgroep vleermuizen is, gezien het bovenstaande, niet aan de orde.

3.4 Grondgebonden zoogdieren

Zwaarder beschermde soorten

Potentieel leefgebied of sporen die duiden op de aanwezigheid van (vaste verblijfplaatsen van) zwaarder beschermde zoogdieren zijn in het plangebied niet aangetroffen. De bosranden vormen naar verwachting wel een onderdeel van het leefgebied van de middelhoog beschermde Eekhoorn (Ff-wet tabel 2). Maar bij ingrepen op het perceel is dit leefgebied niet in het geding. Negatieve effecten op zwaar beschermde grondgebonden zoogdieren zijn dan ook uit te sluiten. Het nemen van vervolgstappen is daarom niet nodig.

Laag beschermde soorten

In het plangebied zijn in beperkte mate vaste verblijfplaatsen van laag beschermde (Ff-wet tabel 1), kleine grondgebonden zoogdiersoorten aangetroffen en te verwachten. Het betreft bijvoorbeeld soorten als Mol, Veldmuis, Bosmuis, Rosse woelmuis, Tweekleurige bosspitsmuis, Huisspitsmuis en Egel.

Bij ingrepen in het plangebied kunnen exemplaren en verblijfplaatsen van enkele laag beschermde grondgebonden zoogdieren verloren gaan. Voor laag beschermde kleine zoogdieren geldt automatisch

vrijstelling van de verbodsartikelen uit de Flora- en faunawet, waardoor het nemen van vervolgstappen voor deze zoogdieren niet aan de orde is.

Schade aan de algemene en laag beschermde zoogdieren kan - indien de planning van de werkzaamheden dit toelaat - geminimaliseerd worden door werkzaamheden zoveel mogelijk uit te voeren buiten de voortplantingsperiode (maart - augustus). De minst schadelijke periode is september - november (mits vorstvrij).

3.5 Broedvogels

Aangezien voorliggend onderzoek een verkenning betreft, is geen systematische broedvogelinventarisatie uitgevoerd. Toch kan op basis van soortwaarnemingen, biotoopeisen, terreinkenmerken, expert judgement en bekende ecologische principes beoordeeld worden welke soorten aanwezig kunnen zijn. In deze paragraaf wordt hoofdzakelijk aandacht besteed aan broedvogels met jaarrond beschermde nesten. Daarnaast wordt kort ingegaan op de meer algemeen voorkomende broedvogels.

Broedvogels met jaarrond beschermde nestplaatsen

Van veel broedvogels zijn nesten alleen gedurende het broedseizoen beschermd. Nestlocaties kunnen dan buiten het broedseizoen zonder overtreding van de Flora- en faunawet verwijderd worden. Voor een aantal broedvogelsoorten geldt echter dat de nestlocaties inclusief de functionele omgeving jaarrond beschermd zijn (zie kader 3.2).

Kader 3.2 Broedvogels met jaarrond beschermde nestplaatsen

Onder jaarrond beschermde nesten van broedvogels wordt verstaan: in functie zijnde nesten van de Ooievaar, Boomvalk, Buizerd, Havik, Ransuil, Roek, Wespandief, Zwarte wouw, Slechtvalk, Sperwer, Steenuil, Kerkuil, Oehoe, Gierzwaluw, Grote gele kwikstaart en Huismus (categorie 4). Voor sommige andere soorten geldt dat de nesten jaarrond beschermd zijn als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen (categorie 5).

In het plangebied en in de bosranden rondom de locatie zijn geen (potentiële) jaarrond beschermde nestplaatsen van vogels aangetroffen en te verwachten. Ook schade aan de functionele leefomgeving van dergelijke nestplaatsen is niet aan de orde.

Overige broedvogels

Door de aanwezigheid van omvangrijke ruigtes en opslag is broedbiotoop aanwezig voor diverse algemene vogelsoorten van dergelijke biotopen zoals Zwartkop, Winterkoning, Grasmus, Fitis, Roodborst, Tjiftjaf en Heggenmus.

Alle nestplaatsen van vogels zijn gedurende het broedseizoen beschermd en mogen in deze periode niet verstoord of geschaad worden. Voor verstoring van een nestelende vogel wordt geen ontheffing verleend. Als broedseizoen wordt gehanteerd: periode van nestbouw, periode van broed op de eieren en de periode dat de jongen op het nest gevoerd worden. Voor de meeste soorten kan de periode tussen half maart en half juli worden aangehouden als broedseizoen. Er wordt echter geen standaardperiode gehanteerd voor het broedseizoen, maar het is van belang of een broedgeval wordt verstoord, ongeacht

de datum. Indien op een locatie geen broedende/nestelende vogels aanwezig zijn, mag het aanwezige geschikte broedbiotoop ook tijdens het broedseizoen verwijderd worden.

3.6 Amfibieën

Aangezien permanent oppervlaktewater ontbreekt is geen voortplanting van amfibieën te verwachten op het perceel. Wel is onder de aanwezige ruigtes en struwelen overwintering van een aantal algemene en laag beschermde amfibieënsoorten als Gewone pad, Bruine kikker en Kleine watersalamander (allen Ff-wet tabel 1) te verwachten. Overwintering van juridisch zwaarder beschermde amfibieën (als Kamsalamander) wordt vanwege het ontbreken van waarnemingen uit de omgeving niet verwacht in het onderzoeksgebied (RAVON).

Wanneer de aanwezige ruigtes en struwelen verwijderd worden kunnen exemplaren en verblijfplaatsen van genoemde laag beschermde amfibieënsoorten verloren gaan. Voor deze soorten geldt echter automatisch vrijstelling van artikel 75 van de Flora- en faunawet, waardoor het nemen van vervolgstappen niet aan de orde is. Schade aan de algemene en laag beschermde amfibieën kan - indien de planning van de werkzaamheden dit toelaat - geminimaliseerd worden door werkzaamheden zoveel mogelijk uit te voeren buiten de overwinteringsperiode (november-maart). De minst schadelijke periode is september-oktober (mits vorstvrij).

3.7 Overige soortgroepen

Dagvlinders

In potentie vormt het perceel door de aanwezigheid van veel jonge opslag van Zomereik in combinatie met bloemrijke ruigtes en struwelen geschikt voortplantingsbiotoop voor de Bruine Eikenpage (Rode Lijst: Bedreigd). Deze soort zal onder de nieuwe Wet Natuurbescherming (vermoedelijk van kracht per 1 januari 2017) beschermd gaan worden. De Bruine Eikenpage is sterk achteruit gegaan en had in Drenthe in het verleden een bolwerk. Daarom is in de piek van de vliegtijd van de soort (op 28 juni 2016) een bezoek gebracht aan het plangebied om vast te stellen of de soort er (nog) voorkomt. Tijdens het bezoek zijn geen Bruine eikenpages waargenomen, wel waren grote aantallen algemenere dagvlinders aanwezig in het plangebied als Koevinkje (honderden exemplaren), Bruin zandoogje (tientallen exemplaren), Gehakkelde aurelia, Zwartsprietdikkopje, Klein geaderd witje, Kleine vos, Atalanta, Klein koolwitje en Distelvlinder. Het terrein is, mede door de grote aantallen bloeiende planten en de beschutte ligging, zeer rijk aan dagvlinders.

Overige soortgroepen

In het plangebied zijn geen reptielen of beschermde vissen en overige ongewervelden aangetroffen of te verwachten. Wegens de afwezigheid van geschikt biotoop ontbreken geschikte voortplantingslocaties. Vervolgstappen zijn voor de overige soortgroepen zijn dan ook niet aan de orde.

4. Geraadpleegde bronnen

Literatuur

Dienst Regelingen (2009). Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten ontheffing Flora- en faunawet ruimtelijke ingreep.

Ministerie van I&M (2012). Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte.

Ministerie van LNV (2004). Besluit van de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit TRCJZ/2004/5727, houdende vaststelling van rode lijsten flora en fauna.

Ministerie van LNV (2009). Besluit van de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit van 28 augustus 2009, 25344, houdende vaststelling van geactualiseerde Rode lijsten flora en fauna.

Internet

Kaartviewer EHS 2015 Provincie Drenthe (<http://www.drenthe.info/website/fmc2/ehs2015.html>)

Kaartviewer Natuurdoeltypen Provincie Drenthe (<http://www.drenthe.info/kaarten/website/fmc2/natuurdoeltypen.html>)

Kaartviewer Ontwerp Natuurbeheerplan 2017 Provincie Drenthe
(<http://www.drenthe.info/website/fmc2/ontwerpnatuurbeheerplan2017.html>)

Gebiedendatabase Natura 2000 (<http://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000>)

Ministerie van EZ (<http://mineleni.nederlandsesoorten.nl>)

Ravon.nl (website met soortinformatie over reptielen, amfibieën en vissen)

Telmee.nl (website met soortenwaarnemingen in Nederland)

Waarneming.nl (website met soortenwaarnemingen in Nederland)

Vlindernet.nl (website met informatie over dag- en nachtvlinders in Nederland)

Bijlagen

Bijlage 1 - Samenvatting Natuurwetgeving

Flora- en faunawet

Inleiding

Sinds 1 april 2002 is de Flora- en faunawet van kracht. Onder de Flora- en faunawet zijn ongeveer 500 soorten in Nederland aangewezen als beschermde dier- of plantensoort. De doelstelling van de wet is de bescherming en het behoud van de gunstige staat van instandhouding van in het wild levende plant- en diersoorten. Het uitgangspunt van de wet is 'nee, tenzij'. Dit betekent dat activiteiten met een schadelijk effect op beschermde soorten in principe verboden zijn.

De Flora- en faunawet kent een groot aantal verbodsbepalingen die samenhangen met ruimtelijke ingrepen, plannen en projecten. Zo is het verboden beschermde inheemse planten te plukken of te beschadigen en geldt voor beschermde dieren een verbod op het doden, verwonden en opzettelijk verontrusten. Ook is het verboden nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van beschermde inheemse dieren te beschadigen of te verstoren of eieren te rapen of te vernielen. De verbodsbepalingen betreffende planten op hun groeiplaats zijn opgenomen in artikel 8. De verbodsbepalingen betreffende dieren in hun natuurlijke leefomgeving zijn vermeld in artikel 9 tot en met 12.

Van het verbod op schadelijke handelingen ('nee') kan onder voorwaarden ('tenzij') worden afgeweken, met een ontheffing of vrijstelling. Het verlenen hiervan is de bevoegdheid van de minister van Economische Zaken (EZ), of, in geval van beheer en schadebestrijding, van Gedeputeerde Staten van de provincies.

Beschermde dier- en plantensoorten

Beschermde inheemse planten- en diersoorten zijn bij algemene maatregel van bestuur aangewezen. Het zijn soorten die van nature in Nederland voorkomen en die in hun voortbestaan worden bedreigd of het gevaar lopen in hun voortbestaan te worden bedreigd. Ook zijn soorten aangewezen die niet noodzakelijkerwijs in hun voortbestaan worden bedreigd, maar wel bescherming genieten ter voorkoming van overmatige benutting.

De volgende diersoorten zijn beschermd volgens de Flora- en faunawet:

1. Alle van nature in Nederland voorkomende soorten *zoogdieren*, met uitzondering van gedomesticeerde dieren en met uitzondering van de zwarte rat, de bruine rat en de huismuis;
2. Alle van nature op het Europese grondgebied van de Lidstaten van de Europese Unie voorkomende soorten *vogels* met uitzondering van gedomesticeerde vogels;
3. Alle van nature in Nederland voorkomende soorten *amfibieën en reptielen*;
4. Alle van nature in Nederland voorkomende soorten *vissen*, met uitzondering van de soorten waarop de Visserijwet 1963 van toepassing is;
5. Een aantal ongewervelden (o.a. *insecten, libellen en kevers*) die in hun voortbestaan bedreigd zijn of het gevaar lopen in hun voortbestaan te worden bedreigd.

Er zijn drie beschermingsregimes van kracht, mede afhankelijk van de zeldzaamheid van de soort en de status in Europese richtlijnen. Van licht naar zwaar beschermd zijn de soorten opgenomen op Tabel 1, 2 of 3. Voor vogels gelden specifieke eisen, met name tijdens het broedseizoen. Bij ruimtelijke ingrepen geldt automatisch vrijstelling voor soorten van Tabel 1 waardoor de meeste aandacht gevraagd is voor soorten van Tabel 2/3 en voor vogels.

Wijze van toetsing en beoordeling

Gaat u een ruimtelijke ingreep uitvoeren, zijn beschermde soorten aanwezig en is er sprake van overtreding van een verbodsbepaling uit de Flora- en faunawet, dan dient u een ontheffingsaanvraag in te dienen bij de RVO.

Hierbij worden de volgende vragen gesteld:

- In welke mate wordt de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats aangetast?
- Is er een bij wet genoemd belang? (behalve bij Tabel 2-soorten)
- Is er een andere bevredigende oplossing? (behalve bij Tabel 2-soorten)
- Komt de gunstige staat van instandhouding niet in gevaar?

RVO beoordeelt of het bij wet genoemd belang zwaarder weegt dan het overtreden van de verbodsbepaling(en). Voor Tabel 2-soorten gelden minder zware eisen en kan een door het ministerie goedgekeurde gedragscode ook uitkomst bieden. De gedragscode moet wel van toepassing zijn op uw activiteit en u moet kunnen aantonen dat u precies zo werkt als in de gedragscode staat. Voor Bijlage 1-soorten uit Tabel 3 krijgt u alleen ontheffing wanneer sprake is van een bij wet genoemd belang. Bij een ruimtelijke ingreep betreft het meestal één van de onderstaande vier belangen:

- Bescherming van flora en fauna (b)
- Volksgezondheid of openbare veiligheid (d)
- Dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, en voor het milieu wezenlijke gunstige effecten (e)
- Uitvoering van werkzaamheden in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling (j)

Voor vogels en soorten van bijlage IV van de Habitatrichtlijn geldt dat u in bepaalde gevallen alleen ontheffing kunt krijgen op grond van een bij wet genoemd belang uit respectievelijk de Vogelrichtlijn¹ en de Habitatrichtlijn.

Rode lijsten

Los van de Flora- en faunawet heeft de toenmalige Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit ter uitvoering van de bepalingen in artikelen 1 en 3 van het Verdrag van Bern een aantal Rode Lijsten voor bedreigde en kwetsbare soorten dieren en planten gepubliceerd². Voor soorten van de Rode Lijsten heeft de overheid zich verplicht onderzoek en werkzaamheden te bevorderen die nodig zijn voor bescherming en beheer. Het voorkomen van een soort op de Rode Lijst heeft geen wettelijke beschermingsstatus tot gevolg. Opname op de Rode Lijst zegt alleen iets over de zeldzaamheid en populatieontwikkelingen van de betreffende soorten.

Natuurbeschermingswet 1998

Op 1 oktober 2005 is de gewijzigde Natuurbeschermingswet 1998 in werking getreden. De Natuurbeschermingswet heeft betrekking op Natura 2000 gebieden in Nederland en verankert een deel van de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn in de nationale wetgeving. Natura 2000 bestaat uit een netwerk van Europese natuurgebieden. Het vormt de basis van het Europese natuurbeleid. Natura 2000 is gericht op de instandhouding en ontwikkeling van soorten en ecosystemen die voor Europa belangrijk zijn.

¹ In de Vogelrichtlijn worden alleen de belangen b en d én de veiligheid van het luchtverkeer (belang c) genoemd.

² Besluit van de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit van TRCJZ/2004/5727, houdende vaststelling van rode lijsten flora en fauna en Besluit van de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit van 28 augustus 2009, 25344, houdende vaststelling van geactualiseerde Rode lijsten flora en fauna.

Nederland regelt aan de hand van een vergunningenstelsel de zorgvuldige afweging rond projecten die gevolgen kunnen hebben voor Natura 2000-gebieden. Deze vergunningen worden verleend door de provincies of door de Minister van EZ. Daarnaast stelt Nederland voor al haar Natura 2000-gebieden beheerplannen op waarin de te beschermen waarden, de zogeheten instandhoudingdoelen, nader worden uitgewerkt in ruimte, tijd en omvang.

In voorgaand wettelijk kader zijn alleen de meest relevante onderdelen van de wetgeving vereenvoudigd weergegeven. Aan deze tekst kunnen derhalve geen rechten worden ontleend. Voor meer achtergronden en de oorspronkelijke wetsteksten.